

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa W. C. i A. C.

przeciwko M. S. i T. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 11 sierpnia 2011 r.,

zażalenia pozwanych na postanowienie zawarte w punkcie 2. wyrok Sądu

Okręgowego z dnia 11 stycznia 2011 r.,

zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 600 (sześćset) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego oraz zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację powodów W. C. i A. C. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 1 września 2010 r. oddalającego ich powództwo o zapłatę za bezumowne korzystanie z mieszkania, skierowane przeciwko M. S. i T. S. W wyroku tym Sąd drugiej instancji zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania w instancji odwoławczej. W uzasadnieniu wyjaśnił, że orzekając o kosztach zastosował art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. Stwierdził, że jedyną podstawą oddalenia apelacji był skuteczny zarzut przedawnienia roszczenia, który został sformułowany dopiero na etapie postępowania apelacyjnego mimo, że nie było przeszkód, aby podnieść go podczas postępowania przez Sądem pierwszej instancji. W związku z tym zasady słuszności nakazywały zniesienie wzajemne kosztów postępowania odwoławczego.

Zażalenie na powyższe orzeczenie złożyła strona pozwana. Zarzuciła naruszenie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. poprzez ich nie zastosowanie w sprawie z uwagi na bezzasadne przyjęcie, iż strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia dopiero w toku postępowania przed Sądem drugiej instancji. W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez orzeczenie o obowiązku zwrotu solidarnie przez stronę powodową na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego lub o uchylenie tego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Zaskarżone orzeczenie o kosztach postępowania w drugiej instancji narusza art. 100 k.p.c., który Sąd Okręgowy wskazał jako podstawę prawną rozstrzygnięcia. Powołany przepis umożliwia zniesienie wzajemne kosztów wówczas, kiedy żądania stanowiące przedmiot rozstrzygnięcia zostały uwzględnione tylko częściowo. Nie uprawnia więc do zastosowania tej formuły rozdziału kosztów wtedy, kiedy żądania w ogóle nie zostały uwzględnione, jak to ma miejsce w rozpatrywanej sprawie. Argumentacja Sądu odwołująca się do zasadności i czasu zgłaszania przez pozwanych zarzutów w toku sprawy zdaje się wskazywać, że jego orzeczenie

miało uwzględniać zasady słuszności, a zatem jego podstawą byłby w istocie art. 102 k.p.c. Jednakże treść rozstrzygnięcia nie przystaje do unormowania zawartego w tym przepisie, który pozwala w wypadkach szczególnie uzasadnionych zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążyć jej w ogóle kosztami. Ponadto, na co słusznie wskazują skarżący, nie sposób dopatrzeć się w sprawie szczególnych okoliczności. Pozwani w pierwszej instancji bronili się zarzutem niezasadności dochodzonych roszczeń i ich częściowego przedawnienia. Ich obrona przyniosła pożądaną rezultat, powództwo zostało bowiem oddalone przez Sąd pierwszej instancji, m.in. przy uwzględnieniu zarzutu przedawnienia znacznej części dochodzonej należności. W odpowiedzi na apelację powodów pozwani podnieśli, że roszczenie uległo przedawnieniu w całości, z uwagi na wystąpienie innej podstawy prawnej normującej termin przedawnienia. Ten argument zadecydował o rozstrzygnięciu Sądu Okręgowego, który oddalił apelację chociaż zakwestionował w całości motywy, które skłoniły Sąd Rejonowy do oddalenia powództwa. Zważywszy jednak, że podniesienie zarzutu przedawnienia aktualizuje obowiązek badania przez sąd jego zasadności nie tylko w zakresie podstawy wskazanej przez stronę ale także przy uwzględnieniu innych ewentualnych podstaw wynikających z prawidłowego zastosowania prawa materialnego do przedstawionych okoliczności faktycznych – stwierdzić należy, że co do części roszczenia objętej tym zarzutem pozwanych już w postępowaniu pierwszoinstancyjnym Sąd odwoławczy nie orzekał na podstawie zarzutu podniesionego dopiero w postępowaniu odwoławczym. Ponadto zaś spóźnione wykorzystanie zarzutu tylko wyjątkowo mogłoby uzasadniać odstępianie od reguł przewidzianych w art. 98 k.p.c. Artykuł 102 k.p.c. posługuje się bowiem pojęciem „wypadków szczególnie uzasadnionych”, co oznacza sytuacje procesowe odbiegające od normy, zawierające w sobie elementy społecznie nieuzasadnionego pokrzywdzenia i naruszające poczucie sprawiedliwości. W rozpatrywanej sprawie tego rodzaju sytuacja nie zachodzi.

Z przytoczonych względów zażalenie należało uwzględnić poprzez zmianę zaskarżonego orzeczenia i zastosowanie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 105 § 2 k.p.c. Zmiana dokonana została na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁶ k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Najwyższy orzekł w oparciu o art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c.